

БЛАГОВІСТ

Місячник Української Католицької Церкви в Польщі
№ 9

вересень 1991 р.

Патріарх Йосиф Сліпий

До 7 річниці від дня смерті

**В двадцятий вік не просто жити
Де неспокойна кожна мить
Де можна атом поділити
Але душі не поділить.
... В двадцятий вік потрібно жити
За двадцятьох, що не дійшли
Й болить двадцятібальним болем
І долі двадцять раз пройти.
За двадцатьох орати поле
За двадцатьох товар нести
За двадцатьох літати в небо
І припинити війнам лік:
Щоб кожний жив лише за себе
В майбутній, двадцять перший вік.**

Григорій Чубай

Слова львівського поета, передчасно померло-го (1949-82) Григорія Чубая, можуть свідчити і за життєве мотто для тої Великої Людини - Християнина - Князя Церкви і Народу, Патріарха Йосифа Сліпого.

Цей наш святец є одним з Велетнів Духа, що їх у тому сторіччі Боже Провідіння дало українському народові. Справді, як мовить поет, Людина ота працювала і жила за двадцатьох, ось-бо таким був багатогранний труд життя нашого Патріарха на церковній та національній нивах.

Минає сьомий рік від його смерті, однак в пам'яті багатьох залишається Він уособленням (Закінчення на 6 сторінці)

Незалежна Україна

16 липня минулого року Верховна Рада України прийняла документ названий Декларацією про Суверенітет. Це мав бути початок дороги до дійсної незалежності і власної держави. Політики міркували, що до проголошення України окремою від союзного імперії державою може пройти кілька, а може кільканадцять років. Дійсність виявилася набагато складнішою і експресивнішою, як всякі прогнози.

24 серпня цього року, після путчу комуністичного бетону в Москві, Україна проголосила незалежність і відривання від імперії. Над будинком українського парламенту в Києві замайорів блакитно-жовтий прапор.

Політична і економічна ситуація останньої імперії світу, за подіями в якій спідкуємо з великим зацікавленням десь так від шести, семи років (тобто від горбачівської «перебудови») - безвихідна. Потерпіли поразку всіх комуністичні доктрини, а слова пропаганди про «спільну державу і радянську родину» перестали вірити навіть найзапекліші ортодокси. Імперія почала розлітатися. Першими ластівками відокремлення були три прибалтійські держави, а за ними й решта.

(Закінчення на 7 сторінці)

Вибори '91

Наш голос у нашій справі!
Число 55 - це номер виборчого блоку меншостей. Шукайте його і голосуйте на нього в час виборів!

СВЯТОГО ЄФРЕМА СІРІНА СЛОВО ПРО ЧЕСНИЙ І ЖИВОТВОРЯЩИЙ ХРЕСТ

Кожний празник і кожне діло Господа нашого Ісуса Христа - нам вірним спасіння і похвала. Але похвала похвал - хрест; але празників празники коли «Пасха наша, Христос, принесений у жертву» (І Кор. 5,7), вірніше сказати, коли воскрес із мертвих «Агнець Божий, який бере геть гріх світу» (Ів. 1,29). Це - цар над празниками.

Проте і інші празники святі і гідні честі, і, хоч різняться між собою словою, сяють світлом Божества. В достойний спосіб почитає і вірно святкує їх ревнитель заповідей Божих. А нечисті і осквернені гріхами і в празник не празнують. Прекрасний і богоугодний празник - покаяння зі слізами, утримання від гріхів, пізнання Бога і гаряче бажання вічних благ. Коли так празнують - і на небесах буває радість і Церква веселиться, і лікує, і скликую всіх праведних, кажучи: радуйтесь зі мною «бо мій син був мертвий» гріхами «і ожив» покаянням (Лк. 15,24). Прекрасний і богоугодний там празник, де празнує разом Христос, де звершуються його торжества, і почитаються Божественні Писання. Христос же празнує разом там, де празнують з'єднані в ім'я його любов'ю, без ніякої ворожнечі і без усякого лицемірства. Христос празнує разом там, де служать убогим, де потішають сиріт, де дають відпочинок подорожуючим. Христос празнує разом там, де люди славлять Бога « псалмами і гімнами та духовними піснями» (Еф. 5,19). Так празнують з'єднані в ім'я його. «Серед них», за обітницєю (Мт. 18,20) є Христос. А як Владика «серед них», то ніхто не заподіє їм кривиди.

(Закінчення на 2 сторінці)

ІСТОРІЯ УСТАНОВЛЕННЯ ПРАЗНИКА ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО ХРЕСТА

Празник Воздвиження Чесного Хреста належить до дуже старовинних празників, але, як історія знайдення св. Господнього Хреста, так і історія установлення празника покріті серпанком різних легенд і нелегко тут розрізнати історичну дійсність від звичайної побожної легенди.

Треба завважити, що у святкуванні цього празника не йдеться про звичайне почитання-поклоніння св. Хрестові, яке буває в Хрестопоклінну неділю. Тут йдеться про те, що властиво становити цей празник та про що говорить сама назва празника: ВОЗДВИЖЕННЯ, що значить ПІДНЕСЕННЯ, цебто осібнім урочистий обряд почитання і прославлення св. Хреста.

Історики Східної Церкви загально годяться в тому, що передусім дві події дали мотив до установлення цього празника: віднайдення св. Господнього Хреста в IV віці і його повернення з перської неволі в VII ст.

Установлення празника Воздвиження найперше попередило віднайдення св. Хрестового Дерева, що на ньому помер Ісус Христос. Християнська традиція передала нам кілька різних легенд щодо віднайдення св. Хреста, з яких аж три приписують це св. Олені (пом. 330 р.), матері цісаря Костянтина Великого. Віднайдення св. Хреста мало бути в 326 р.

Історики, які згадують про віднайдення св. Хре-

(Закінчення на 7 сторінці)

**ВЕЛИЧАЄМО ТЕБЕ,
ЖИТЬСДАВЧЕ ХРИСТЕ,
ПОЧИТАЄМО ХРЕСТ ТВІЙ
СВЯТИЙ, НИМ БО ТИ
ВІЗВОЛИВ НАС ВІД
ВОРОЖОЇ НЕВОЛІ**

НА НАШ ПОГЛЯД

Грані свідомості

Вже вересень. Місяць, в якому починаємо збирати плоди землі, місяць, в якому кидаємо нове зерно, щоб можна було зібрати врожай в наступному році. Зріст цього зерна залежатиме від того, як підготуємо землю під засів.

В цьому місяці починаємо також сіяння зерна освіти. Батьки приводять своїх дітей до школи. З трепетом ведуть першокласників. З журбою прощаються з молоддю, яка йде до середніх шкіл. Вони знають, що скінчився для їхніх дітей час безтурботного життя у батьківській хаті. Від того часу вони будуть вже в них як гости, відходять від рідного, щоб почати власне життя.

Початок шкільного року завжди був і є для всіх важливий: батьків, вчителів і дітей. Кожний з нас перейшов перший раз поріг школи початкової, середньої чи вищої і має у пам'яті зустрічі з новими колегами, вчителями та їхню неповторну атмосферу.

Часи в яких живемо характерні тим, що настають великі зміни не тільки в політиці, економії але і в освіті. Одним з прикладів введення релігії до школи. I добре сталося. Однак не для всіх. Для нас, що живемо в діаспорі, ці зміни створюють нові проблеми, якими є між іншими складні умови організації навчання релігії. Діти i молодь люблять ходити стежками найменшого зусилля.

(Закінчення на 7 сторінці)

Благословенна криза діалогу

Діалог, про який мова в заголовку статті, стосується єкуменізму, тобто сукупності дій та ініціатив, що ставлять собі за мету возстановлення єдності між усіма християнами. Це стремління, натхнене документом «Про Екуменізм» Другого Ватиканського Собору, в сфері відносин між католиками і православними знайшло віддзеркалення у покликанні Міжнародної мішаної комісії з питань богословського діалогу. Кільканадцятілітня праця богословів обох конфесій опинилася нині перед загрозою припинення.

Про обставини виникнення труднощів у згаданому діалозі дізнаємося з реляції одного з членів Комісії, видатного польського богослова, знавця східної теології, о. проф. Вацлава Гриневича з Любліна, яку помістив «Тигодник Повшехні» у статті під заголовком «Врятувати діалог». Читаємо в ній про сесію Координаційного комітету цієї ж Комісії, яка відбулася в Арічча (Італія) від 11-15 червня ц.р. Результатом праці сесії є документ «Уніатизм, унійний метод минулого, а сучасні пошуки повної спільноти», текст якого також помістив «Тигодник Повшехні».

Тему і атмосферу сесії здетермінували зміни, які проходять в Європі, а перш за все уможливлене ними відродження східних, з'єднаних з Римом Церков. В багатьох країнах нашого континенту, після падіння тоталітарних систем, воскресають, переслідувані досі комуністами, східні католицькі Церкви і, що не може дивувати, домагаються повернення вкрадених їм храмів, монастирів, інших установ, врешті, традиції і доброго імені. На цьому тлі доходить до конфліктів з православними Церквами, які на жаль, ніде правди діти, в багатьох випадках були інструментом в руках мучителів. Місцем особливо гострих конфліктів є Румунія,

доказом чого є заклик патріарха Румунської Православної Церкви до всіх православних Церков світу, щоб припинити діалог з Римокатолицькою Церквою на час тривання понтифікату Івана Павла II, який «підтримує уніатський прозелітізм».

Попри труднощі учасники сесії прийняли документ в робочій версії, в якому віднеслися до проблеми уніатизму. Для нас важливими є два елементи, що їх досі годі було знайти в спільнотах латинників і православних. Це перш за все сугестія, що «Католицька Церква повинна зробити все, що в її силі - і це на найвищому рівні, щоб допомогти східним католицьким Церквам та їх спільнотам, аби і вони могли мати свій внесок в це, чого вимагає повна спільнота обох Церков-сестер». Ще донедавна сама поява уніатського єпархії під час спільноти праця Комісії була приводом для православних, щоб зірвати переговори. По-друге, в документі визнається це, що в історії уніатські Церкви зазнавали переслідувань і страждань, коли світські влади кробили спроби привести східних католиків до Церкви їхніх батьків».

Учасники сесії Координаційного комітету намітили термін наступної зустрічі Комісії, і, як пише проф. Гриневич, розігналися з «надією на майбутнє діалогу», сподіваючись, що спільними зусиллями подолається криза.

Цю кризу назвав я благословеною. Не є це зло-втішання з загрози припинення контактів між богословами обох конфесій, не є це радість з приводу грядучого занепаду єкуменізму. Йдеться мені про кризу в дослівному значенні грецького слова - крізіс, тобто суд, оцінка, іспит. Бо справді, для єкуменічного руху, а передовсім для католицько-православного діалогу настав час іспиту, час суду правди. Як східні католики, маємо право поставити запитання: чи цей діалог безперешкодно міг розвиватися лише за умов тоталітарного поневолення частини середньохідної Європи, коли уніатські Церкви могли жити і діяти тільки в катакомбах? Чи єкуменізм процвітає тільки тоді, коли великі спільноти християн східної католицької тра-

диції не мають права на свободне сповідування своєї віри, ба, навіть права на життя? За Гамалийлом повторимо: «коли від людей ця справа, вона сама собою розпадеться, коли ж від Бога, ви не зможете її знищити» (Діян.5,38-39).

Закид з боку православних учасників діалогу, що Рим сприяє експансії уніатизму в Європі викликає чималі сумніви. Адже ж добре знаємо з власної історії, що не є ми надто міцно леліяними чадами в лоні католицької Церкви. На підтвердження цих слів можна навести цитату з реляції про місію А. Ратті, Апостольського нунція в Польщі в міжвоєнному періоді. У звіті, який виготовив співробітник нунція - Е. Пелегрінетті, а фрагменти якого надрукував «Тигодник Повшехні» читаємо: «Годі повірити, яку огиду відчуває клір і уряд Польщі до Унії: багато поляків уважає, що з політичних міркувань краща є схизма ніж Унія».

Час, що настав є великом екзаменом для українського християнства. Глянемо на теперішній стан в ширших масштабах. Обі Церкви, з якими ототожнюється більшість національно свідомих українців - як Грекокатолицька, так і Автокефальна Православна, є об'єктами нещадного зовнішнього знецінювання. Першу трактується як «провізоричну», корта перестане існувати з моментом досягнення повної спільноти між Православною і Римокатолицькою Церквами». Другий закидається «еканонічністю». З цього можна зробити єдиний висновок, що повністю «непровізоричними» і «еканонічними» є на Україні Римокатолицька, по своїй суті польська, і Православна, по своїй суті російська, Церкви.

Вище сказане накладає на українців головний моральний обов'язок: всіляко сприяти внутріукраїнському, справжньому єкуменізму, шукати того, що єднає, і в діалозі любові елімінувати це, що стоїть на перешкоді тому, щоб ми були одно.

о. Б. Панчак

для оточених ворогами. Хрест - батько сиріт, дорадник справедливих. Хрест - потіха сумуючих, хранитель дітей, слава мужів, вінець старців. Хрест - світло для тих, що сидять у темряві. Хрест - близько царів, наука для поган. Хрест - свобода рабів, мудрість невіж. Хрест - проповідь пророків, супутник Апостолів, похвала мучеників. Хрест - чистота дівиць, радість священиків. Хрест - основа Церкви, утвердження всесвіту. Хрест - зруйнування поганських капиш, згіршення для юдеїв. Хрест - сила немічних, лікар недужих. Хрест - очищення прокажених, привернення сил розслабленим. Хрест - хліб голодних, джерело для спрагнених. Хрест - радість монахів, покривало нагих.

Він був поставлений посеред вселенної, насаджений на лобному місці, і тепер видав грено життя. Тою зброєю Христос знищив всепоідачу безодню аду і загородив підступні уста дияволу. Побачивши це смерть задріжала і перестрашилася, і звільнила всіх, над ким мала владу, починаючи від первовтореного. Ним озброївшись Апостоли підкорили всю ворожу силу, і, в сіті свої зловивши всі народи, зібрали їх на поклоніння хресту. В нього одягнувшись, наче в панцир, мученики і воїни Христові перемогли всі помисли мучителів і проповідували зі сміливістю. Його взяли і носячи на собі, ті, що задля Христа зрешились всього в світі, з великою радістю поселяються в пустинях і горах, в печерах і прірвах земних. О безмірна і незрівнянна доброто щедрот Божих! Скільки благ дарував Бог хрестом людському роду! Слава його чоловіколюб'ю, і поклоніння, і влада на віки! Амінь!

храмового празника Преображення Господнього в Ярославі.

28.08 - В Новиці, в храмовий празник Успіння Пресвятої Богородиці Кир Іван відслужив Божественну Літургію.

06.09 - В Ярославі, після закінчення реколекцій для єпархіального духовенства, які вів Владика Михаїл Гринчишин з Франції, Кир Іван провів соборчик, на якому обговорено актуальні питання церковного і супільного життя.

З життя Церкви

Хроніка служіння Кир Івана

- 04.05 - В Білому Борі Владика Іван возвів у священство диякона Стефана Батруха.
- 14.05 - У Варшаві, під проводом Кир Івана відбулася соборчик грекокатолицького духовенства, в якому взяв також участь Папський Нунцій, Архієпископ Юзеф Ковальчик.
- 22.06 - В Зеленій Горі Владика Іван рукоположив у священство диякона Артура Маслея.
- 07.07 - У Перемишлі, в єпархіальній празник Івана Хрестителя Кир Іван служив Літургію і проповідував.
- 10.07 - Перемиський єпископ Кир Іван Мартиняк перебував в Україні, на теренах, які відноситься до військового періоду в складі Перемиської єпархії. В Спасі, рідному селі,

Владика посвятив храм, в Самборі зустрівся з духовенством. Відбув також розмови з єпископами з України.

5-10.08 - Владика Іван відвідав Пряшівську єпархію, де зустрівся з єпископом Піркою, навідався до монастирів отців і сестер Чину Святого Василія Великого.

11-16.08 - Кир Іван перебував у Ченстохові, де голосив катехизи, відправляв Служби Божі і проповідував молодим прочанам з України.

13.08 - В Люблюні, в рамках Конгресу богословів середньохідної Європи, який проходив у Католицькому університеті, Владика Іван відслужив Архієрейську Службу Божу і виголосив проповідь до учасників Конгресу.

18.08 - В храмовий празник Преображення Господнього Кир Іван правив Літургію в горлицькій парохії.

19.08 - Владика Іван очолив святкування з нагоди

Церква на вигнанні

Хшаново - маленьке село віддалене кілометрів сім від Елку. Його не знайти ні на одній карті, ні в туристських путівниках. От, кільканадцять хат розкинених серед піль і лугів, трохи збоку від шоси Елк - Видміни. А однак саме це село записалося золотими буквами в історію нашої Церкви в Польщі у післявоєнних лихоліттях. Воно притягало сотки, а може тисячі вірних на головні свята літургійного року. Чому? Тому, що саме там у 1947 р. на початку липня польська влада поселила разом із іншими переселенцями о. М. Ріпецького з родиною, приділила йому хату, кусок землі, як звичайному селянинові. В цій же хаті о. М. Ріпецький вже 6 липня 1947 року відслужив Святу Літургію і так започаткував існування першої душпастирської станиці грекокатолицького обряду на північних і західних землях Польщі, землях переселення соток тисяч нашого народу.

Довгими роками Хшаново було одиноким осередком грекокатолицького душпастирства у північно-східній Польщі. Інші наші священики звичайно попали у в'язниці, у концтабір в Явожні, а пізніше було їм строго заборонено відправляти Святі Літургії чи вести яку-небудь душпастирську діяльність в нашему обряді. Нічого дивного, що до Хшанова почали приїздити люди не тільки з найближчих околиць але й з дуже далеких сторін, з цілої Ольшинщини, з тодішніх воєводств кошалінського чи щецинського, а може і ще далі.

Люди здалека приїздили, звичайно, на велиki свята: Різдво Христове, Великдень чи річний празник Св. Апп. Петра і Павла. Залишилися тут на кілька днів, користуючи з гостинності отця Ріпецького і інших наших родин, які проживали в Хшанові. Спали на підлозі, літом в стодолах на сіні чи соломі. Найдаліше живучі приїздили поїздами до залиничної зупинки Вощеле (тому-то в широкій свідомості людей не існувала назва села Хшаново, але саме Вощеле). Навіть ще сьогодні можна почути, що хтось був на відпусті у «Вощелях», а не в Хшанові), а потім 4 км мандрували пішки. Ті, що мали близьче, т.з. менше як 100 км приїздили кіньми, а ті, що мали найближче (20-30 км), приходили пішки, бо в первих роках автобусів ще не було.

Сьогоднішній, головно молодій людіні, важко це зрозуміти, але тоді люди не відчували втоми, а лише радість, що можна бути на своєму рідному Богослуженні, висповідатися перед своїм священиком, який єдиний міг направду розуміти зболілу душу вигнанця, скріпити її і потішити. Радість, що можна почути рідне слово і разом з іншими, як колись, заспівати повною груддю могутнє «Христос Воскрес» чи теплу, тужливу рідну колядку, або почути оте так близьке «Мир всім» замість чужого, далекого незрозумілого «Dominus vobiscum».

Радість - бо тут ніхто не дивився на тебе як на чужого, а то й небезпечного ворога. Всі були справді рідними, тут було як в родині, як вдома, де священик був батьком, а не лише літургійним згадовцем, який відгукував з проповідальниці «що, хочете тут Україну будувати?!

Не тільки вірні відчували радість. Вона наповнила також серце священика, коли бачив товпу людей, коли бачив, як дуже був їм потрібний спаситель всіма силами. Справді-бо великої сили спасіння, засновання вимагало це душпастирське служіння. Шістьма годинами безперервно і уважно слухати стоячі, юхоли по 5-6 годин, потім слухати Св. Літургію, проповідувати, хрестити дітей, вінчати молоді, уділювати Св. Тайну Миропомазання. І все це протягом одного, двох святкових днів. Крім цього тривалися полагоджувати різні справи, виступати переднім з його проблемами, більшими чи меншими, пристямати на Служби Божі, списувати всі потрібні дані до кожного хрещення чи вінчання, щоб записати їх у метричальні книги. І все це робила одна людина, о. Мирослав Ріпецький, якому в 1949 р. минуло вже 60 років життя. Тільки в деяких несвященичих послугах могла його спомагати вірна дружина, ім'я Свєнгія. Щойно в пізніших роках появилися біля отця також монахині зі згромадження Сестер Св. Йосифа Обручника ПДМ.

Святою Хшановського душпастирства була спершу кімната в хаті, у якій проживав о. М. Ріпецький. Обладнанням був звичайний стіл, хрест, ікона Матері Божої Неустанної Помочі, завішена на стіні. Ризи і церковний посуд отець привіз із собою. Скорі показалося, що одна кімната не вистачає. Замала для потреб щораз численніших вірних. Тому розібрано одну стіну і побільшено каплицю ще одну кімнату. Зроблено престіл і кивот, з часом також тетрапод. І так каплиця існує і служить дотепер вірним хшановської парафії на неділі і свята.

Вже певно в 60-тих роках (точний час авторові

невідомий) для вигоди численних прочан, які збиралися на велике свята поставлено в городі маленьку дерев'яну капличку з вікнами по боках і тут служилася Св. Літургія. Вміщався в ній лише престіл і найбільше трьох священиків, люди стояли назовні, під небом, так само назовні, десь попід деревами, спочатку просто на кріслах, пізніше вже при клячниках-сповідальниках священики, які приїздили на допомогу, слухали сповідей. В половині 80-тих років поставлено більший поміст з дахом, під яким можна було примістити престіл, проскомидійник, аналой. Дозволяє це розвинуті повну літургію з кадженням, входами тощо. Однак цей поміст слугить тепер лише раз у рік на празник Верховних Апостолів Петра і Павла. У інші свята і неділі вірні з довколишніх сіл і з Елку вміщаються свободіно в каплиці.

Сьогодні парафія в Хшанові стала одною з менших наших парафій у північно-східній Польщі, а це тому, що вона положена на самому межі кінці зони, в якій поселяли наших людей у 1947 р. Крім цього постали з часом інші душпастирства, в недалеких Видмінах, Круклянках, Мілках, Венгожеві і інші. Вірним туди ближче і вигідніше, бо до міст легше доїхати автобусом.

29 квітня 1974 р. помер о. митрат М. Ріпецький, що також мало вплив на зменшення числа паломників. Досі сама особа отця Ріпецького притягала вірних до Хшанова, головно тих, які були з ним звязані ще з перед війни. Сьогодні його немає, а могила знаходиться далеко звідси, у довоєнній парафії о. Митрата в Лісках на Грубешівщині.

До хшановської парафії належить, за парафіальною картотекою, 35 родин розкинених на віддалі до 25 км від Хшанова. На Службі Божій буває приблизно 30 осіб. Катехізацією, яка у минулому році відбувалася в школі у Вощелях було обнятих 17 дітей. Навчають сестри Служебниці НДМ з Круклянок, а душпастирство ведуть отці Василіани з Венгожева.

Попередніми парохами-душпастирами були: о. митрат М. Ріпецький (1947-74), о. Петро Крик (1974-77), о. Орест Підліпчак ЧСВВ (1977-79), о. Йосафат Осипанко ЧСВВ (1979-80), о. Мирослав Підліпчак ЧСВВ (1980-90). Від вересня 1990 р. доїздить тут о. Петро Кушка ЧСВВ. В будинку, у якому проживав о. М. Ріпецький живе сім'я Анни і Владислава Тарасюків, яка опікується каплицею і всім церковним устаткуванням.

Скромно виглядає сьогодення Хшанова у порівнянні з минулим, але теж і змінилися обставини. Постійно зростає число наших душпастирств-парафій, в яких щораз численніші вірні знаходять духовну опіку. Нічого дивного отже, що Хшаново є з «дієцезіальної парафії», як її назвав сам о. М. Ріпецький, зійшло до ряду звичайної маленької з огляду на мале число вірних, які живуть в околиці, а немало є і тих, які забувають про свою принадлежність до цієї парафії і шукають собі місця у римокатолицьких костелах. Нашим обов'язком є зберегти цю парафію, як свідка нашої історії та геройських змагань нашої Церкви за існування. Змагання ці закінчилися успішно, завершилися перемогою і це дає надію на дальнє зростання і розвиток.

о. Петро Кушка ЧСВВ

З рукопису о. Мирослава Ріпецького 1951 рік

Знов я відбув успішну тяжку триднівку - Зеленосвяточний відпуст. Мусив сам виконати великанську працю, завдяки чудесній допомозі Матері Божої Неустанної Помочі я обслужив вірних, які численно приїхали з усіх сторін ольшинського воєводства, в якому є найбільше наїших виселенців.

Впереддень Зелених Свят після співаної Служби Божої і двох молебнів я звінчав три пари новоженців. Після вечірніх я сповідав до пізної вечірньої години. Частина прочан хотіла від'йті ранковим поїздом, тому в Зелену святочну неділю рано відслужив Службу Божу, виголосив святочну проповідь і запричаща від 150 вірних. Другу співану Службу Божу з наукою я відправив в годині 10-ти і після Служби Божої звінчав пару молодих. Після короткої обідою перерви відправив два паастаси і молебень до Серця Христового з короткою проповіддю. Після вечірні сповідань до години 23.30.

На нічний відпочинок мав я три години, тому що в год. 3-тий ранку мусив встать, щоб відслужити Службу Божу і сказати святочну науку до прочан, що мали від'йті рано. Продовж трьох днів відпусту я відслужив 5 Служб Божих, виголосив 4 проповіді, звінчав 4 пари новоженців, охрестив 9 дітей та сповинив багато інших душпастирських функцій. Полагодив багато справ. До Святих Таїн приступило 397 вірних. Геня (жінка отця - прим. ред.) помогла записувати жертви на Служби Божі, молебні, акафісти і паастаси. Мої побожні парохіяни не дали мені відпочинти.

Моя дієцезіальна парохія протягється від білостоцького воєводства до Балтійського моря, обіймає простір трьох воєводств. Поки що не маємо своєї єпархії, однак я не дав себе запрягти в латинське ярмо і латинській шовіністичні владі. В Лісках я мав один відпуст, а тут в кожне більше свято приїздять прочани, щоб взяти участь у рідному Богослуженню і приступити до Святих Таїн.

Під час Великодніх свят я перестудив горло, тому що в нашій невеликій каплиці була тропікальна спека. Я розігрітій сповідав людей на вільному повітрі. Набавився хронічного катару-хрипки, а позбувся щойно по місячному до машньому лікуванні. Однак не переривав сповінні душпастирські функції. По Великодніх святах я відправив понад 200 паастасів, кожного дня кілька молебнів і акафістів. Моя душпастирська станиця в останніх двох роках дуже розвинулась і число вірних, які приступили до Св. Причастя подвоїлося. У цьому році за 6 місяців висповідалося в нашій Марійській каплиці більше як 3000 вірних. ⁽¹⁾

(1) Сорокаліття Хшановської станиці Української Католицької Церкви, Хшаново 1987, машинопис на правах рукопису, стор. 7.

Похорон о. М. Ріпецького.

Літо в Україні

Учасники мандрівки «Дзвін» з Польщі.

Втретє проведено на Україні мандрівку під назвою «Дзвін».

Що таке «Дзвін»?

Одним з важливих способів боротьби за демократію на Україні є пропагандистські походи, що здійснюються через виїзди свідомих молодих українців, яким майбутнє України не є байдуже, на національну роботу на Схід України. Публіцистичними матеріалами на сторінках газет та культурними програмами усвідомлюють вони людей загублених у комуністичній ідеології.

ЛЕСЬ МАРТОВИЧ

Смертельна справа

(...) По вічі зібралися радні до громадянської канцелярії, щоби наказати Петрові Підошві, куди має голосувати. Семен Крук з'єркся косовиці, а старенький п'ятки. Петро Підошва вислухав наказу та й каже:

- То все правда, що ви кажете, але чого воно саме мене нашло. Кождий гроши брав за голос, лиши перший маю задурно.

За ним обстав присадкуватий Семен Крук:

- Підошві кривда, - сказав, - даймо йому з бюджету крапку.

Радні згодилися. Але старенький не вірив Підошві:

- Ану ж, - каже, - возьме п'ятку та ще злакомиться на ту п'ятдесятку?

- Тоді його вб'ємо! - сказав присадкуватий.

- Добре, - згодився Підошва, - убийте!

- Та й утопити би, сказав побожно старенький, - бо він дуже сильний та й жилавий хлоп, його тяжко вбити. Я ще тямлю його небішка тата, три рази забивали, а він усе оживав.

- Утопіть! - годився Підошва. - Як будейти до голосування, приставте до мене хлопа з булавою. Скоро продам голос, нехай мене над річкою на скалі потягне булавою поза уші, та лиш отуда зсунуся в глибину.

Семен Крук обібрался супроводжати з булавою Підошву. Але старенькому повіділося й це замало:

- Він дужий хлоп, - говорив побожно до Крука,

- він тебе заможе. На таке діло треба вас двох.

- То най ідути також присяжний, кум Юрко, - запропонував Підошва.

Така була нарада та й таки так і сталося.

В суботу рано позабирали собі Семен Крук і присяжний тяжкі грабові булави й погнали Петра Підошву наперед себе до міста, до голосування. Дорогою зробилося присяжному жаль свого кума

Цього року під час походу велася акція збирання підписів під зверненням до Верховної Ради України за екологічну охорону українського середовища. Дзвононарі відкривали очі людям, які не знають правдивого стану хімічного забруднення України. Мітинги, які проводилися «Дзвоном» давали великий відгомін серед населення та були підтримкою демократам у їхній передвиборчій кампанії.

У цьогорічному поході брала участь українська молодь з Польщі, Канади, США та Франції, яка доповнювала атмосферу мітингів та зустрічей з робітниками, селянами, людьми культури і політики. Своїми розповідями про життя за межами України вказували контраст, який існує між вільними державами і Україною.

Розмови з гістьми з Польщі зводилися до питань про умови життя у державі, яка відійшла від комунізму. Важко було пояснити проблему безробіття чи закривання фабрик, але вкінці розмови завжди доходило до взаємного зрозуміння.

Приймаючи участь у донецькій гілці «Дзвону», ми познайомилися з проблемами шахтарів, які є найбільшою групою робітників Донбасу

Усвідомлююча агітація на Україні є дуже важка. Російськомовна більшість з великими опорами сприймає все, що українське. Однак порівнюючи минулі роки видно, що і на Донеччині пройшли великі політичні та суспільні зміни. Велика у цьому заслуга й «Дзвону».

У наступному році планується проведення наступної мандрівки, до якої вже починається підготовка.

Зареєстровано фонд «Дзвону», щоб зібрати гроші на необхідну роботу. Щороку грошей від дефіцит коштів «Дзвону» доповнюють зі своєї кишені головні організатори - Світлана і Павло Жовніренко.

«Дзвін» сьогодні це велика організація з неменшими фінансовими запотребованнями і конечна йому підтримка суспільства.

Коли учасники «Дзвону» кінчали мітинг і переїжджають в інше місто, люди, часто зі слізами в очах, просили, щоб ще до них приїхати. Прихильні слова, висказувані людьми на Східній Україні, були найкращою з можливих подякою та підтримкою у дальшій діяльності «Дзвону».

«Червона рута»

В останніх роках культурне життя на Україні зробило великий прогрес, прикладом може бути фестиваль «Червона рута», який відбувався в днях від 9 по 19 серпня 1991 в Запоріжжі, на Східній Україні.

Відкриваючи фестиваль голос брали организатори, духовенство, відомі політики України.

«Червона рута» - це фестиваль сучасної та популярної української пісні. Побачили ми багато цікавих колективів: «Сестричка Віка», «Кому вниз», «Брати Гадюкіни», «Мертвий півен» та інших менш нам відомих молодих виконавців.

«Червону руту» збагачували концерти українців з діаспори, які відбувалися під лозунгом «Українці всіх країн - кохайтесь». З Польщі учасниками фестивалю була група «Га Гамалія» та експериментальний театр «Контакт». Крім концертів можна було подивитися виставки авангардного мистецтва, взяти участь у екологічних мітингах, ведених «Дзвоном» та у Тижні українського кіно. Була також можливість брати участь у греко-католицьких та православних службах Божих.

Якщо йдеться про саму організацію та технічний бік фестивалю були вони на слабому рівні, бо як можна відібрати 4-годинне запізнення відкриття фестивалю та постійні запізнення інших концертів?

Думаемо, що через рік кращою буде організація, надіючись одночасно на професійну обслугу з України, а не з Польщі, як то було цього року.

Чорні Мамби

та й того пішов поруч із ним та почав балакати, а присадкуватий Семен Крук не попускав нічого, лише ішов ззаду й не обvizався.

Як прийшли понад річку, всі три неначе змовились, зійшли з дороги направо й стали не брезі. Це була обривиста висока скала з білого каменя. Під тою скалою не плила, але таки тікала бистра гірська річка. Над нею висіла смеречка, держачися корінням вершка скали. Другий берег був покритий густим молодим лісом. З-під ніг виривались малі камінчики, тріскали по скалі, стручували більші камінці й боятили в воду.

- О тут смерті пожиєш! - сказав присадкуватий до Підошви.

Підошва не обvizався, за нього відповів присяжний:

- Дасть Бог, що все піде гаразд!

Розуміється, що в місті не пустили Підошву до повітової ради, де платили за голос. Відвідали його до будинку староства, бо там відбувалося голосування. Підошва пішов до середини, а ті два сперлися на булаві та й терпеливо ждали.

Як Петро Підошва віддав свій голос присяжному перед старосту та й каже:

- Прошу пана старости, дайте мені карточку з печаткою, що я голосував на руського кандидата.

Староста аж губи закусив із злості. Коли бітак не було більше людей був бів бив Підошву, бо мав три причини до злости. Перша, що вибори зле для нього виходили; друга, що тупівський виборець перешов до опозиції; а третя, що той виборець мав ішце відвагу так беззлично до нього промовляти.

Але Підошва наставав:

- Давайте карточку з печаткою!

- Що ти плетеш якісі небилиці! - крикнув староста.

- Прошу пана старости, - говорив Підошва покірно, але вперто, це не є жадні небилиці, це смертельна справа. Мені треба карточки з печаткою, бо мене вб'ють.

- Варія! - крикнув староста й утік до другої кімнати.

Підошва за ним. Уже ловив рукою за замок, але здергав його якийсь піп.

- Заждіть, ми вам дамо карточку!

Написав карточку, підписався та подав ще одному попові до підпису. Але Підошва конче хотів печатки. Взяли відпитувати: найшовся один панок, що мав печатку із своїм іменем. Тоту печатку прибили на карточку.

Підошва взяв її в руки, виніс на двір і дав присяжному.

- Осьде знак, як я голосував.

Присяжний обізвів карточку з обох боків, подав Крукові, а цей так само обзирав.

- Треба дати до трьох разів прочитати, - сказав Крук, бо з них жаден не був письменний.

Стали собі коло дверей і вважали, хтл виходить. Побачили попа.

- Прочитай!

Прочитав. Трапили на мужика письменного і той прочитав.

- Тепер ходім на місто, пошукаємо письменної дитини. Дитина скаже найвірнішу правду, - сказав присадкуватий, бо ще не був певний, чи не було якої змови.

Пішли на місто, надибали малого школярика з торбиною на плечах.

- Чекай, щось маємо сказати! - кликали його. Школярик налякався трьох мужиків і почав утікати.

- Хлопче, хлопчику, - кричав і біг за ним присадкуватий, - чекай! Мама кличути! Щось дають!

Школярик став. Вони прийшли до нього та подали картку.

- Прочитай!

Школярик читав складами:

- Пе-тро Пі-до-шва го-ло-су-вав на ру-сько-го кан-ди-да-та.

Підошва відіхнула. Подякували школярів і пішли.

- А що, обізвався Підошва, - шкода було двигати булаву?

- Е, хто знає, якби без неї було? - сказав присадкуватий та розпочав приятельську гутірку.

Ніби не приключилося нічого прикргого межими.

ДІТЯМ

Церква на Подолі.

«Знову цвітуть каштани...»

Вакації закінчилися і знову треба братися до книжок і продовжувати щоденний труд навчання. Маю надію, що завдяки вакаціям ви стали сильніші духом і тілом. Отже, сміло вперед!

Тим разом хочу доповнити це, що обіцяла у попередньому номері «Благовіста». Ще раз про вакаційні враження від перебування в Києві. Моя поїздка в Київ була неначе підсумуванням і нагородою за ціломісячний труд серед золочівських дітей. Туди поїхало нас дві: сестра Марта зі Львова і я. Наша поїздка мала місійний характер, тому ми рішили поїхати одягнені у монашу рясу. Серед подорожніх у поїзді своїм виглядом ми розбуджували загальне зацікавлення. Спочатку люди несміливо приглядалися нам, а відтак починали розмову. Зокрема зацікавилася нами 14-літня Наталка з Полтави, яка дещо збентежена остаточно осмілилася і запитала: «Хто ви, і як живете?». Таким чином почалася довга розмова і принагідна катехеза, тому що Наталка ставила багато питань. На жаль, після кількох годин наша симпатична співрозмовниця, обдарована релігійною лектурою, поїхала разом з батьком в дальшу дорогу, а ми опинилися в столиці України.

Зразу огорнула нас атмосфера великого міста, яке від початку вражає своєю незвичайною красою. Київ направду чудовий не тільки тому, що неначе потопає у запашних, оспіваних у поезії, каштанах, а неоподалік з шумом тече старий Дніпро. У Києві старе і нове гармонійно поєднане в одну прекрасну цілість.

В. Кучабський

Історія чорного хрестика

На вигоні за селом пасеться худібка. Вона скубе завзятутче травичку і байдуже обмахується від навісної комашні. Пастушкам нема роботи. Поля із засівами далеко, худоба в школу не вскочить, хлопцям можна досхочу погаршувати. І хлопці пустують.

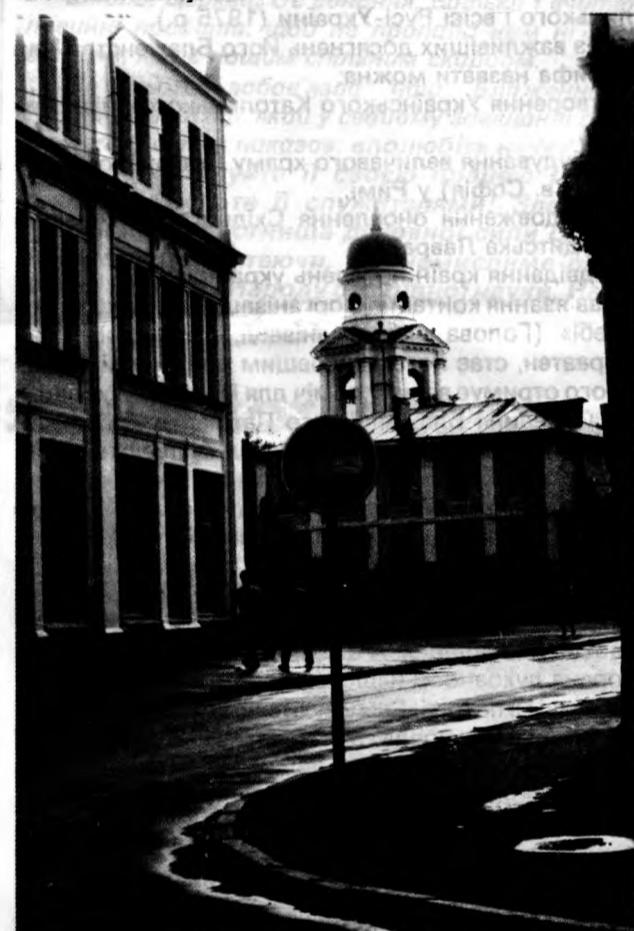
Але і забави вже пройшли. Так день-вдень одне і те саме - не хочеться. Хлопці не знають, що робити їм з часом. Одні, розтяглись на землі, гави ловлять. Інші нудьгуєть. А з нудів і драка готова. Посваряться чого-будь за будь-яку дурнішо, тай до бійки беруться.

Один лише Олесь, що не цікавиться оцим ледарюванням товаришів. Сяде остроронь від товаришів, добуде книжечку маленьку, тай стане собі читати.

- О! Глядіть, глядіть лише, хлопці! Вже наш «професор» книжку читає - кепкує Степанко.

Нас манила старина і ми спрямували свої кроки до Собору св. Софії. Це величава Церква, яку побудував князь Ярослав Мудрий. Має вона аж дев'ять бань. А треба нам знати, що церковна баня є знаком свічки, тобто безнастанної молитви, яка вноситься до Бога. Після археологічних розкопок вчені дослідили, що за княжих часів у Києві було до 400 церков і каплиць. Як глибокою вірою мусили відзначатися тогочасні володарі і народ. Не жаліли вони на це ні труду, ні грошей. Майже кожен церковний купол мав золоту бляху. Звідси саме взялася назва «золотоверхий Київ». Церква або інакше Собор св. Софії всередині прикрашений чудовими іконами і фресками, що розписані на стінах храму. У Софійському Соборі знаходиться також дуже багато мозаїк. Найславнішою з них є Оранта. Це великий запрестольний образ Богородиці з піднесеними до молитви руками. Князь Ярослав Мудрий побудував Собор у 1037, в подяці Богородів після перемоги над печенігами. Довір'я князя до Бога і Богородиці мусило бути непохитне і певно таке велике, як сама мозаїка, що зображує Марію-Заступницю. Ціла мозаїка має 5,45 м висоти. Головна нава Собору вся у мозаїках. Це неначе Євангелія зображені завдяки майстерно уложенім камінчикам, які у сонці грають казковими відтінками цілій гами кольорів з перевагою золота.

Мури Софійського Собору скривають у мармуровому саркофазі великого будівничого, князя Я. Мудрого. На верхній плиті видніє великий хрест і напис IC XC. Весь храм надиханий атмосферою славного минулого.

Вуличка на Подолі, найстаріший частині Києва.

- На рабіна вчиться! - сміється Миколка.
- Ха, ха, ха! - рігочуться інші.
Та Олеська й не чує навіть тих всіх насмішок. Що йому до них.
- Ось! Який важливий пан! - кричить на всенікі пасовисько Михасенько. - Навіть не повернеться у наш бік!
- Гей, ти Олеську! Не чуєш, що тебе питают, що ти читаєш?
- Ходи й подивися сам, якщо цікавить?

- О! Ти такий сміливий? - настрожується Михасько.

- А ну, хлопці, ходімо до нього!

І хлопці кидаються бігти в сторону Олеська.

В Олеськових руках книжечка, гарна, розмальована.

Що ти читаєш, Олеську! - питає грізно найстарший з пастухів Михасько, що то й до школи не хоче вже ходити й найбільші пустощі в селі витіває.

- Читай сам! - говорить поважно Олесько і простягає хлопцеві книжку.

Михасько бере якось ніякovo книжку в руки і починає поволі шлебізувати. Але щораз загикується і ніяк не вміє докінчити зачатого.

- Хі-хі-хі! - сміються з нього інші, хоч Михасько є сильний і може неодного напупцовувати.

- Е, бо я умію лише по-польськи добре читати!

Князь Ярослав Мудрий

Метою нашої дальшої мандрівки є звидживання інших пам'яток. І ось Золоті ворота. У давній давнині Київ, як і всі більші міста, оточений був мурами і валами. До міста входилося трьома брамами, серед яких найславнішими були згадані Золоті ворота, через які їздили купці з південного заходу. Їх споруджено з каміння і цегли. Над воротами побудовано невелику церкву Благовіщення. У ній-то Я. Мудрий віддав під опіку Богоматері столицю і весь український народ.

Пізніше ми дивилися Києво-Печерську лавру. Цей великий монастир з церквами розташований над Дніпром. Ярослав Мудрий опікувався монахами. Побожні пустельники проживали в печерах у молитві, пості та добрих ділах. Вони самі все робили: орали ріллю, молотили збіжжя, рубали в лісі дерево, носили воду, пекли хліб, варили страви, а головним заняттям було переписування книг. Вони вчили людей всякого ремесла і давали приклад, як жити по-Божому. З малими свічками у руках сходимо до підземель, проводить нас чернець, вказуючи на домовини, що скривають засушені мощі цих праведників та розказує про їхнє життя. Здається, що для нього час неначе затримався, і про печерників, як про своїх найближчих, міг би розповідати годинами, а тимчасом нам слід поспішати. Підкріплені доброю водою з монастирського «кісточника» (так тут називають криницю), обдаровані сувенірами, прощаємо печерських монахів, щоб хоч на хвилину посидіти в тіні дерев і полюбуватися чудовим видом на Дніпро. У проміннях серпневого сонця відбиваються темні контури пам'ятника засновникам Києва. Це легендарні брати: Кий, Щек і Хорив та їхня сестра Либідь.

Оце, найміліші, жменька моїх вражень, якими ділюся з вами. На закінчення велике прохання до всіх дітей - не забудьте хоч раз у день помолитися, щоб незалежність, яку недавно проголошено в Україні, стала повною і дійсною, чого якнайскоріше всім вам і собі бажаю.

Ваша сестра Романа СНДМ

- ніби оправдується пристиджений Михась.
Тоді Олесько вдивляється пильно в Михаська.
- Слухай Михаську, а ти хто такий, що лиш по-польськи вмієш читати?
- Я? - і Михасько не знає, що відповісти.
- Я тебе питаю - ти поляк, чи що?
- Я - поляк? - настовбурчується грізно Михасько.

- То чому ж не умієш по-українському читати?

- Бо в школі за Польщі мене не навчили!

- Так? - дивується ніби Олесько. - А ось і мене не вчили в школі по-українським, а я вмію!

- Чи тобі, Михаську, не сором таке казати, щоб українець та по-українським не вмів читати.

Хлопці прислухуються і їм стає соромно за себе. Бо їх вони може і вміють краще за Михаська читати, але і до книжки не горнуться. Збитки, байдикування їм у голові.

- Олеську! - зважується нарешті один із пастушків - прочтай нам щобудь із цієї книжочки.

Олесько відкашлюється і дзвінким, ясним голосом стає читати:

- «Історія України!..»

Патріарх Йосиф Сліпий

(Закінчення з 1 сторінки)

змагань за духовну спадщину, обнову і відродження Української Христової Церкви з повнотою своїх прав у Вселенській Христовій Церкві.

Народився Він 17 лютого 1892 року, у селянській сім'ї, в селі Заздрість, що у Теребовельській області. Батьки: Іван Коберницький і Анастазія з дому Дичковська (Сліпий - це був придоном) дали йому християнське виховання.

Вчився у Духовній Семінарії у Львові, потім за порукою Митрополита Андрея, по двох роках війджає на студії до Інсбруку, що у Австрії. 30 вересня 1917 року Митрополит Шептицький рукоіменує його у священики. Опісля молодий священик продовжує студії у Австрії і в Римі. Опісля повертає до Львова і там стає професором догматичного богословія. Спершу усі свої зусилля спрямовує на відродження української богословської науки. Є співорганізатором Богословського Наукового Товариства, якого пресловим органом є журнал «Богословія». Незабаром стає ректором Духовної Семінарії у Львові. Митрополит піддає думку, щоб перемінити Семінарію на Богословську Академію. Дальшим задумом є. Ректора було створення Українського Католицького Університету. Цей замір здійснює, будучи вже на еміграції, в 60-тих роках у Римі.

Справді, Митрополит Андрей творить Богословську Академію, ректором якої стає о. Йосиф. У своєму передньому слові на відкритті Академії о. Ректор говорив: «(...) є вона (ци Академія) високою національною цінністю, бо відкриває найвищі правила народові, дає йому тверезість і рівновагу духа, ширину думки і вчить як в усіх умовах зберегти себе з честю, і в достойний спосіб». Вона має стати об'єднувачем чинником цілого народу. В Академії мають духовники перейматися одним і тим самим духом, і тими самими ідеями та споювати роз'єднану націю. Найближче завдання - це піднести рівень науковий духовенства».

О. д-р Йосиф Сліпий стає учасником усіх майже унійних (що мали на меті поєднання християн) з'їздів у Велеграді, Празі, Пінську і у Львові. З'їзди організовані були Митрополитом Андреєм. Бере живу участь у різних наукових конференціях і зустрічах.

У 1939 році стає єпископом. Під час війни є найближчим співробітником та дорадником Шептицького. По смерті Митрополита (1944 р.) стає його наслідником на митрополичому престолі, але незабаром, бо у 1945 році, разом з іншими єпископами, арештує його радянська влада. Кілька разів суджений за уявний «злочин» нібито співпраці з німецьким окупантам, по довгих роках заслання (1945-63), за старанням папи Івана ХІІІ та нашої еміграції, виходить на волю.

Ще як засланець Митрополит не забуває про свою духовну отару. Пише різні пастирські послання, що їх в'язні переписують і передають далі. Листується з різними духовними і світськими особами. Піддержує своїх вірних у вірі і надії. В одному посланні на Різдво 1947 року пише: «Бог є з вами і тут, далеко на Сибірі і в тюремних казематах.

Бог є і буде всюди з вами. Бог є у ваших хатах, у містах і селах. Бог є з вами на важкій колгоспній панщині (...). Бог є і буде все і всюди з цілим нашим многострадальним народом у час його найбільших страждань і мук. Він благословить вашу боротьбу проти Антихриста та винагородить щедро всі ваші муки і кризи. Віруйте Йому Одному, тримайте своєї віри батьківської, своїх церков і хат своїх, своєї мови і Божої правди; не бійтесь гонення, труду, жертв і мук, бо все це для народу нашого і для Христа й Бога - Отця нашого (...).

Повернувшись із заслання, знеможений, але непохитний Архиєпископ Йосиф бере участь у сесіях Другого Ватиканського Собору. Приносить на цей Собор голос преслідуваної Церкви в Україні та з nedolenого українського народу, вірного Богові.

На цьому Соборі промовляє від імені усієї Ієрархії Української Католицької Церкви та всіх мучеників, що віддали своє життя за Христа і його Церкву. Далі Кир Йосиф робить історичний висновок, щоб Києво-Галицьку Митрополію піднести до гідності Патріархату. Владика Йосиф, знаючи про значення і вагомість Патріархату для об'єднання нашої Церкви і Народу, усіма силами бореться до кінця свого життя, щоб ідея ця здійснилася. Постійно від Святішого Престолу домагається, аби визнав цей відвічний закон Східної Церкви. Здебільша зустрічається з відмовою, але, як сам говорить, усі патріархати творилися самі, опісля щойно приходило одобрююче рішення Римського Престолу.

Все-таки на постійні вимагання, прохання, листи від вірних, священиків, єпископів, Кир Йосиф погоджується приняти титул Патріарха Києво-Галицького і всієї Русі-України (1975 р.).

Із важливіших досягнень Його Блаженства Кир Йосифа назвати можна:

- створення Українського Католицького Університету,
- вибудування величавого храму Премудрості Божої (Св. Софія) у Римі,
- Продовження оновлення Східного монашества (Студитська Лавра),
- відівдання країн поселень українців,
- нав'язання контактів з організацією «Церква в потребі» (Голова цієї організації, Веренфрід ван Страатен, стає його найкращим приятелем. Через нього отримує велику поміч для Церкви в Україні.).

Послання Блаженнішого Патріарха Йосифа та різні листи писані з різних нагод вміщають в собі глибокий, багатий зміст. Наведу декілька прикладів. В одному пастирському посланні «Про поєднання в Христі» Блаженніший пише про те, що наймогутнішим в житті і творчості народу є релігія, тобто віра в одного Бога. Просить опісля Його Блаженство український народ, щоб почати своє оздоровлення. А це оздоровлення торкається кореня духовності нашого народу, його безсмертної душі і її потреб. Саму духовність народу творять: його історія, духовна і матеріальна культура, звичай та традиція. Притаманна цій духовності пошана для другої людини, любов до свободи, незвичне теж відчуття справедливості, може й тому найстарший законоустанов українського народу, що був виданий Київським Князем Ярославом Мудрим, має назву «Руська правда». Притаманна також духовності українця любов своєї традиції та її плекання. За словами Блаженнішого всі ми повинні стати на началах Київської Церкви. Тобто наш обряд є такий, яким був ще за Київських князів у Київській Русі.

У другому посланні, «Великодній привіт», пишеться Патріарх, чого ж вичікує увесь наш народ від цьогорічного Великодня? Здається, що з нами кожному тиснеться на уста та сама відповідь і те світе молитовне бажання: «мир та єдність... Нехай отже, з тим Празником празників на цілій землі, де б'ється українське серце, злінне Христовий спокій і мир... Нехай зникне в ньому все, що розкладає і нищить нас...».

В іншому посланні Кардинал Йосиф пише: «Український народ у тих двох війнах по двох століттях життя на своїй землі під різними чужими і ворожими займанінами міг сказати словами Маттатія, батька славних Макавеїв: «який народ не захопив нашої землі не брав з неї добичі. Усю красу з неї здерто, невільним стало вільне місто» (Мак. 2,10-11)». Ось тому Патріарх Йосиф вважає, що український народ, як кожний інший має право до своєї державності, до своєї землі, правди і волі, своєї Церкви із своїми правами, як це водиться в других народів.

Продовжуючи свою думку, Патріарх говорить про навчання Церкви, що «влада і держава походять від Бога. Творця природного порядку. Людина як особа існувала раніше чим держава, і має свої природні права. Тому й не можна у державному організмі перекреслю-

вати особи, бо держава не є ціллю для себе, ані не є ціллю людини. Метою і післанництвом держави є добро поодинокі особи, оборона природного права, моральних правил, зберігання десяти Божих Заповідей».

Ще в іншому посланні пише Його Блаженство, якщо якийсь народ позбавлений волі, повинен її повернути собі. Подібно і «наш народ, одержавши від Бога родючу і багату землю, що жив на ній, боронив її постійно бажав бути вільним її господарем. Тому, коли попадав у поневолення, завзято і жертвою своєї волі і землі боронив, і будував свою державу, коли її здобував».

У привіті до молоді говорить Патріарх, що своє рідне треба любити, хоч би воно було й бідне, і людьми призабуте чи навіть погорджуване. Отже треба любити свій народ любити, за нього постійно молитися, для нього працювати, вчитися і жити. Цю думку продовжує Патріарх у пастирському посланні на празник Покрови Божої Матері. Досконалій християнин це також щирий патріот. Християнин як все інше повинен любити свою Батьківщину в Богі і для Бога. Значить, що з охотою і широко, завжди і всюди, думкою, серцем і ділами ставіть на першому місці Бога. Тобто любити Бога і Його найсвятішу волю в своїй Батьківщині. Любов Батьківщини сперта на любові Бога і в нею злита в одну велику любов, повинна бути діюча і активна. Перша та найголовніша праця для добра Батьківщини, це моральне внутрішнє вдосконалення, ушляхетнення одиниць, бо Батьківщина буде такою, якими будуть її діти.

Врешті Патріарх Йосиф у своєму Завіщанні просить, щоб ми полюбили науку, плекали її, збагачували своєю працею та знанням. Каже, що наука - це вогнище духовної сили Церкви й Народу. В іншому місці пише, що «Християнська Родина і Рідна українська Школа це передумови здорового виховання прийдешніх поколінь». Пише також і про потребу свідчення: «Будьте свідками Христа в Україні і на землі вашого вільного і невільного поселення, в усіх країнах вашого поселення, у в'язницях, в тюрях і лагерях аж до краю землі і до краю вашого земного життя! Будьте свідками на всіх континентах нашої бідної планети! Не посоморіть землі української, землі ваших предків! Збережіть у своїх душах чисте беспорочне ім'я своєї Святої Церкви! Непосоміть також свого власного українського імені!».

Багато місця Автор Завіщання присвячує так вагомій для нас ідеї Патріархату. Кінчаючи, хочеться закінчити словами Патріарха Йосифа: «Моліться, працюйте і боріться за збереження християнської душі кожної людини українського роду і за весь Український народ і просіть Всемогучого Бога, щоб Він допоміг нам завершити нашу тугу за єдністю і наші змагання за церковне з'єднання у здвигненні Патріархату Української Церкви».

Під час училищ в моя відьмінною відмінною оцінкою. О. П. Гудко

Мойсей

На Сибірі в концтаборі
Ходить постать старечча блага
Несеться погляд в небесні простори
Лине до Неньки тепла мольба.

Храни, храни Вкраїну рідну
Поблагослови Церкву мою
Не дай, не дай в неволі заснуть
Зволь мені домів повернути.
Так щиро моливсь Владика благий
Так гірко ридав Блаженніший святий.

Каміння ломать, наруги зазнати
Така же доля, така бо судьба
Безсонні ночі, болінь і печаль
Збите тіло, в нестягі душа.

Не плач, не плач Мойсею світлий
Побачиш Вкраїну, повернеш домів,
Коли б довелось в чужині заснуть,
Підемо домів далеку путь.

Наспіла воля, наспіла слава
«Пер аспера ад астра» - нелегко ідуть
«Немо профета патрія суга»
Найгірше болить, як людина своя.

Храни, храни Каменяря,
Поблагослови Мученика.

ІСТОРІЯ УСТАНОВЛЕННЯ ПРАЗНИКА

(Закінчення з 1 сторінки)

ста, нічого не говорять про його перше воздвиження зараз по віднайденню, а про що оповідає нам побожна традиція. Грецька Церква відзначає пам'ять віднайдення св. Хреста 6-го березня. Цей церковний празник у Пропозії має назву «Віднайдення Чесного Хреста», що його віднайшла благанна Олена». Латинська Церква святкувала цю подію 3-го травня, але при реформі празників за папи Івана XXIII у 1960 р. це свято викреслено з церковного календаря.

Початок празникові Воздвиження дало посвячення храму Господнього Воскресіння, що його збудував святий Костянтин Великий на Голготі в Єрусалимі. Це посвячення відбулося дуже вроно - за єрусалимського єпископа Макарія 13-го вересня 335 р. Наступного дня після посвячення Храму було вроно - віднайдення віднайденого св. Хрестного Дерева. В часі віднайдення народ багато разів визивав «Господи помилуй!». Відтоді Східня Церква щорічно святкує пам'ять посвячення храму Господнього Воскресіння 13-го вересня, а празник Воздвиження Чесного Хреста 14-го вересня.

Друга важлива подія, що зробила загальним празник Воздвиження на Сході й на Заході це повернення св. Господнього Хреста з перської неволі. Перський цар Хозрой у 614 здобув Єрусалим і забрав Господній Хрест до своєї столиці в Ктесифоні. 14 літ пізніше ціsar Іраклій (610-641) по своїй перемозі над персами відзискав св. Хрест і приніс його до Єрусалиму, де 14 вересня відбулося друге вроно - віднайдення піднесення св. Хреста. Відтепер празник носить назву: «Всемірне - це є всесвітнє - Воздвиження Чесного Й Життєдайного Хреста». Тому, що празник Воздвиження нагадував Христове розп'яття і смерть, і ставився нарівні з Великою П'ятницею, то від найдавніших часів стало звичаєм св. Церкви. В цей день зберігати строгий піст.

Празник Воздвиження належить до дванадцять великих празників нашої Церкви і має один день перед- і по Воздвиженні мають назву суботи й неділі перед- і по Воздвиженні, бо в тих днях Апостол Й Євангеліє говорять про св. Хрест.

Крім празника Воздвиження віддає наша Церква честь св. Хрестові ще в неділю Хрестопоклінну. Цього дня, як і на Воздвиженні, буває на утренні винесення і поклоніння св. Хрестові, але без обряду віднайдення - піднесення, яке є тільки на празник Воздвиження.

Дня 7-го травня відзначає Східня Церква пам'ять «Явління знамена Чесного Хреста на небі в Єрусалимі». За св. Кирила Єрусалимського 351 р. в часі П'ятдесятниці з'явився св. Хрест на небі, що сягав від Голготи аж до гори Єлеонської.

В нашему церковному календарі маємо ще 1-го серпня «Проісхожденіє Древ Честного хреста», що значить винос, похід чи процесія з частинкою Хрестного Дерева, що його того дня у процесії переносили з царської палати в Царгороді до храму св. Софії. Тут було осібне поклоніння св. Хрестові, подібно як у неділю Хрестопоклінну. Починаючи від першого серпня через два тижні кожного дня обносили св. Хрестне Дерево по місті, щоб його освятити і відвернути всякі недуги. Цей празник був установлений у Царгороді в IX ст. задля різних недуг і пошкоджень, що звичайно появлялися в місяці серпні.

Передрук з книжки о. Ю. Катрія ЧСВВ «Пізнай свій обряд», Нью-Йорк - Рим, 1982.
Зберігається нову оригіналу.

ЛИСТИ

Вельмишановний Отче

Пересилаючи текст про парофію в Хшанові, звертаюся одночасно з проханням до читачів «Благовіста».

Я не дуже вдоволений зі свого опрацювання, бо забракло мені до нього деяких даних, наприклад про Сестер Йосафіток.

Звертаючись отже за допомогою в доповненні статистичних даних про першу греко-католицьку парофію на півничних землях Польщі. Кожен, хто міг би щось суттєвого додати і хоче це зробити, нехай висилає листи на адресу редакції. Дуже будуть також цінні особисті спогади відносно Хшанова і його пароха.

з пошаною о. Петро ЧСВВ

Грані свідомості

(Закінчення з 1 сторінки)

Це справа нашої свідомості, як національної, так і релігійної. Молодь не хоче, а краще сказати, боїться, їти відмінним шляхом, боїться виявити свою «іншість» і перестав ходити на навчання релігії в своему обряді, йде до латинського, а тим самим зриває контакт не лише з Церквою але і зі своїм середовищем, а все це веде в пряму до асиміляції, відходу від батьків і народу. Явище це нетак рідкісне. Статистика показує, що молодь, яка колись в початковій школі вчилася в своєму обряді, коли опускає родинний дім, зриває зі своїм середовищем, перестає ходити на нашу катехізацію. Діється це не без вини батьків, які є байдужні і не цікавляться чи їхня дитина бере участь у катехізації, а тим більше чи нав'язала контакт зі своєю Церквою в місці навчання.

Пасивність, байдужність сьогодні вважається за найбільше негативне явище, а коли до цього додати чисто матеріальне ставлення («що це мені дастъ») - то можемо уявити собі як виглядатиме наше майбутнє.

Явища ці є дуже некорисні і слід їм протидіяти, перш за все в ділянці освіти. Бо саме тут формулюються наступні покоління, рішається майбутнія наша доля. І кожний, виховані, батьки, є винні злочину не тільки супроти власної дитини-учня, але супроти Батьківщини і історії. Не можемо говорити: «якось воно там буде» - бо це веде до занепаду не тільки духовного але й інтелектуального.

Школа, Церква, Об'єднання, батьки і вчителі повинні подбати, щоб не пропала нам ні одна дитина, яка є нашим спільним скарбом.

До цього зобов'язав наш Блаженніший Патріарх Йосиф, який у своєму завіщанні своїм духовним дітям наказав: «полюбіть науку, плецайте і збагачуйте її своєю працею і своїм знанням, будьте її служителями! Здвигайте храми науки, вогнища духовної сили Церкви і Народу, пам'ятаючи, що немислимє повне життя Церкви і Народу без рідної науки. Наука - це їхнє дихання житні!».

З ДУХОВНОЇ СКАРБНИЦІ

РАНІШНІ МОЛИТВИ

Вставши зі сну, припадаємо до тебе, Благий, і ангельську пісню співаємо тобі, сильний: свят, свят, свят єси, Боже, заступництвом небесних твоїх сил помилуй нас.

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові:

Від ложа і сну підвів мене ти, Господи, розум мій просвіти і серце і уста мої відкрий, щоб славити тебе Свята Тройце: свят, свят, свят єси Боже, молитвами всіх святих помилуй нас.

I нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Несподівано Суддя приде і діла кожного будуть обнажені. Тому зі страхом вранці кличемо: свят, свят, свят єси, Боже, Богородицею помилуй нас.

Многомилостивий і всемилостивий Боже мій, Господи Ісусе Христе, що заради великої твоєї любові зійшов і воплотився єси, щоб спасти всіх. Молю тебе, Спасе, спаси мене по благодаті твоїй. О багатий в щедроті і невисказанний в милості - не спасеш мене за діла мої, бо нема в них благодаті і жертви, лише сама вина. Сказав бо єси, Христе мій, що цей, хто вірує в тебе, житиме і не побачить смерті во віки. Спаси мене, бо вірю, що спасає окаянних віра в тебе, Бога моого і Творця. Віра хай буде надолужнням за діла мої, Боже, бо не знайдеш жодного діла, що оправдовувало б мене. Але ця віра хай вистачить за все. Хай вона буде моєю відповіддю, моїм оправданням, хай вчинить мене причасником вічної твоєї слави. Щоб не скопив мене сатана і не похвалився, Слове, що ти відкинув мене від твоєї руки і опіки: але, чи хочу, чи не хочу спаси мене, Христе, Спасе мій, поспішилось скоро, бо погибаю; ти бо єси Бог мій від лона матері моєї. Сподоби мене, Господи, нині возлюбити тебе, так як возлюбив я раніше сам гріх і наполегливо служити тобі, так як служив я перед тим сатані лукавому, що тепер був я лиш твоїм слугою, Господи і Боже мій Ісусе Христе, по всі дні життя моого, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Незалежна Україна

(Закінчення з 1 сторінки)

За незалежністю України море людської крові і невідгадана кількість жертв, могили яких щойно починаємо віднходити. Борці Української Повстанської Армії, учасники визвольних змагань 1918-1920 рр., мільйони жертв голоду 1932-1933 рр., в'язні сибірських концтаборів, репресовані за переконання, в'язні совітів останніх років. Вчені і прости народ, селяни і робітники віддавали своє життя за одну мету - самостійність України.

Нічого тоді дивного, що з моментом проголошення довгоочікуваної суверенності з'явилася величезна радість і пожвавлення патріотичних почуттів українців на цілому світі. Однак зроблено щойно перший радикальний крок. Перед нами велика праця, щоб незалежність ввести в життя, щоб стала вона реальністю.

Сьогодні літератури про імперію за «заслізною завісою» дуже багато. І треба її читати, починаючи з Солженицина і Медведєва до Снегірьова і інших, бо мусимо доглибно вивчити гіганта під назвою «Союз». Вивчити треба тому, щоб в майбутньому не міг він вже з'явитися.

Радіючи з дуже радикальною постави уряду України застанавляє одночасно факт оголошення референдуму, який має підтвердити державну самостійність. Аж надто добре усвідомлюємо собі стан русифікації не тільки української мови але й свідомості. Що ж буде, коли референдум «не вдастся», чи тоді чекають нас чергові роки чужого правління? Варто над цим глибше задуматися, бо майбутня з'єднана Європа чекає на свободні народи, а не на рабів. Історичний досвід нашого народу (починаючи з Переславської угоди, а кінчаючи на ревізіоністській заяві російського уряду) показує, що в першу чергу розраховувати треба тільки на себе і твердо обстоювати свої позиції.

Перший крок вчинений, зробімо й наступні!

Придорожній хрест у Туринську.

Знавець ПСИХОЛОГІЇ

Мало знаємо про Анатолія Свидницького, бо і жив він недовго і аж так надто багато не написав. Але й того, що створив досить, щоб записати його золотими літерами в історію української літератури.

Син священика, пильний спостерігач життя з небуденною здібністю робити висновки та узагальнення. Сенетиментальний, а одночасно веселий і дотепний, знаменитий володар слова, небудений знавець психіки сільської інтелектуальної «верхівки» XIX ст.

Найбільшу популярність здобув собі витонченою повістю «Люборацькі», яка, на превеликий жаль, з'явилася друком щойно 25 літ після смерті автора.

До цієї повісті варто сягнути з кількох причин. В першу чергу тому, що віднайдено у неї неповторний клімат патріяльної родини, спокій і меланхолійну гармонію сільського життя. Варто ознайомитися з «Люборацькими», бо дав у них Свидницький дуже цікавий і з мистецьким реалізмом виведений образ стародавнього побуту українського духовенства половини XIX ст.

У певній мірі можна відчитати у повісті декадентського духа, помітного в поставі молодого покоління, яке виходячи з українського середовища під впливом російської та польської школ (як же це актуальне для нашої діаспори) відходить від своєї нації. У хлопців витворюється російський бюрократичний нахил, а в дівчатъ польська шляхетська погорда до селянства.

«Люборацькі» мають великі пізнавальні і літературні вартості. повість є досконалим доказом відходу української прози від суто «селянської» тематики до широких епічних полотен з життя суспільства.

Крім цієї великої картини створив письменник 17 оповідань, етнографічних і художніх нарисів, які торкаються селянського та священичого життя.

Народився А. Свидницький 13 вересня 1834 р., а помер 18 серпня 1871 р. Похоронений у Києві.

(т)

Однак, як вчить історія, на складні запитання бувають прості відповіді. До виборів повинні ми піти компактно і численно. Програти нічого не програємо, а виграти можемо багато. Повинні ми бути разом на виборах між іншими і тому, що поляки численно не підуть. Оптимісти говорять про виборчу присутність на рівні 60 відсотків але й цого може не бути. У певній мірі така ситуація може нам допомогти.

Коли в Сеймі знайдеться хоч один посол вибраний нашою громадою, це вже буде успіх.

Парламент це найвища влада в країні і повинні знайтися в ньому представники всіх суспільних сил, в тому числі і національних меншостей.

З досвіду знаменно знаюмо, що коли самі не займемося своїми справами, то ніхто ними займатися не буде. На посла чекає багато роботи. Належить довести до засудження злочинної, депортативної акції «Віслі» і вимогти на державі компенсацію. Треба дослідити всі репресії вчинені на українцях і подати їх до публічного відома. До шкільних підручників конечно належить ввести коректи, які торкаються України і українського народу. Державної опіки вимагають пам'ятки нашої матеріальної культури. Опікою належить обняти українське шкільництво.

Справ до вирішення неймовірно багато і може ними займатися тільки особа, що вийшла з нашого середовища, всі інші будуть мало компетентні. Щоб однак ця особа була, конче мусимо піти до виборів.

Передвиборче збирання підписів показало, що однак громада вміє змобілізуватися і скоро зареагувати на заклик. Підписи зібрано близько 1000 і у відповідній кількості. Тепер тільки треба задбати, щоб ці підписи знайшлися на відповідніх бланках під прізвищами наших кандидатів на послів.

Варто на час виборів відкинути міжусобиці та з'єднатися з сусідами для спільної мети, бо надто багато можемо втратити і цього вже історія нам не вибачить.

Проща на Україну

Від 29 вересня до 10 жовтня відбудеться перша проща на Самостійну Україну. Маршрут прощи: Львів - Грушів - Гощів - Белз - Почаїв - Київ - Канів.

Виїзд з Кошаліна 29.09.1991 р. в год. 17.00.

За інформацією дзвонити:

Кошалін 353-31
353-34

о. Володимир Пирчак

Вибирати чи ні - ось проблема

Недовго вибори до Сейму. Значить виберемо на чергову каденцію людей, які найближчі чотири роки будуть управляти державою і формулювати внутрішню та зовнішню політику. Як ця політика буде виглядати залежить від виборців, тобто від нас. Чи посли здійснять наші очікування покаже час, але вже сьогодні належить поважно подумати як взагалі віднести до справи виборів.

В країні помічаємо загальне невдоволення і знеохочення. Уряд тратить рештки довір'я, а політичні інтриганти пробують на цьому тлі виграти голоси виборців. Як отже в цьому хаосі, якого повне телебачення, радіо і преса, повестися нам, українцям. Як розв'язати цю політичну хрестиківку, щоб не забитися в темний куток. Питання тим складніші, що навколо чути голоси про бойкот виборів.

Церква в Команчі

БЛАГОВІСТ – суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі. Редактор – о. Юліан Гбур – відповідальний редактор, о. Богдан Панчак, Любомира Тхір, Дарій Гаврилєць – технічна редакція. Постійна співпраця – Богдан Тхір. Адреса редакції: ul. Chopina 17, 11-220 Górowo Iławeckie.

SPPB-ze z-d Sepopol z. 284/91 n.2900